

मध्यान्ह

राष्ट्रिय दैनिक

www.madhyanhadaily.com

वर्ष २२, अंक १३८ | पृष्ठ ८

Madhyanha National Daily

मैदानमा माधव र घनश्याम

प्रजाभवन कमलादीमा शुरु हुने दरौं राष्ट्रिय महादिवेशनबाट नाथवक्तालार नेपाल लेका एकीकृत समाजवादीको अट्यक्षरी दोहोरिए चाहनामा छन्। तर पूर्वप्रधानमन्त्री कलानाथ खलालको साथ लिएर महासचिव घनश्याम भूसाल मैदान उत्रिएका छन्।

दिवाकर अधिकारी / मध्यान्ह

काठमाडौं, १५ असार।

राष्ट्रिय प्रजा पतिष्ठान कमलादीमा नेका एकीकृत समाजवादीको दौरौं राष्ट्रिय महाधिवेशन आजपाट शुरु हुँदैछ। 'दीक्षणपनी' यथास्थितिवादको विरोध गर्ने, समाजवादको दिशामा अधिक बढाउन भन्ने नाराका साथ शुरु हुने महादिवेशनको तयारी पूरा भएको शनिवार पक्कार सम्मेलन गरेरै जानकारी गराइएको थिए।

अध्यक्ष मध्वकुमार नेपाल सहित सबै शीर्ष नेताहरू उपस्थित भएर

महाधिवेशनको तयारीबाटे पत्रकार सम्मेलनमा नेताहरूले महाधिवेशनबाट राजनीतिक, सगठनात्मक, कार्यदिशा र विद्यान प्रतिवेदन पारित गर्ने बताएका छन्।

एकीकृत समाजवादीले यसअधिने यी प्रतिवेदनहरूले सहमति जनाइसकेको छ। अध्यक्ष नेपालले राजनीतिक, पूर्वप्रधानमन्त्री भलनाथ खनालले समाजवादी कार्यदिशा, उपाध्यक्ष बेदुराम भूसालले विद्यान र महासचिव घनश्याम भूसालले संगठनात्मक प्रतिवेदन

तयार पारेका छन्। यी प्रतिवेदनहरू महाधिवेशन हलबाट पारित हुँदैछ। चार वटै प्रतिवेदन पारित भएपछि २१ सदस्यीय पदाधिकारी रहेको २ सय ९९ सदस्यीय केन्द्रीय कमिटी बनाउने निर्णय गरेको थिए।

तर महाधिवेशनमा सर्वसंहिताबाट नेतृत्व महाधिवेशनको संभावना कमजोर हुँदै गएपछि फेरि पदाधिकारी र केन्द्रीय कमिटीको सम्बिधान हुन्ने चाहनामा भएको थिए। यो महाधिवेशनबाट लागेको देखिन्छ। यो महाधिवेशनबाट अध्यक्षमा माधव नेपाल फेरि दोहोरिन चाहेका छन्।

नेकपा एमाले विभाजन गरेर आफैले एकीकृत समाजवादी गठन » पृष्ठ २ मा

घोराही सिमेन्ट उद्योगका श्रमिक आन्दोलित

दाढ़ / मस-घोराही सिमेन्ट उद्योगमा कार्यरत स्थानीय श्रमिकहरु आन्दोलित भएका छन्। मुख्य रोजगारदाता कम्पनी घोराही सिमेन्ट उद्योग र श्रमिक सप्लायर्स कम्पनीको मिलेमतोमा सरकाराते ताकेको न्यूनतम पारिश्रमिकमा ठारी भएको भन्ने शनिवार उच्चार अगाडि प्रदशन गरेका हुन्। सयोंको संख्यामा उपस्थित स्थानीयमा सरकारले ६६० रुपैयाँ न्यूनतम पारिश्रमिक तोकेपनि उच्चागाले बीचमा श्रमिक सप्लायर्स कम्पनी बिजौलिया खडा गरि वर्षेदेखि प्रतिवर्षीकृत प्रतिदिन २०० रुपैयाँसम्म ठारी गरेको दावी गरेका छन्।

श्रमिक सप्लायर्स कम्पनीले बैंक खातामा तलवर नीदिवै हाल प्रतिदिन ५०० को दरले मात्र दिने गरेको तर मुख्य रोजगारदाता कम्पनी घोराही सिमेन्ट उच्चागाटा सप्लायर्स कम्पनीले १० प्रतिशत कमिसनसहित पैसा बुझ्ने गरेको र आफुहरुलाई न्यूनतम पारिश्रमिक समेत नदिने गरेको बिलसहित श्रम मन्त्रालयमा २ मिहिनेदेखि उचुरी दिना समेत हालसम्म कारबाही नगरेको श्रमिकले कार्यक्रम गुनासो गरेका छन्।

आन्दोलनमा एकेवट्टा जनाउँदै रापिय स्वतन्त्र पार्टीका विकास योजना तथा नीति तर्जुमा केन्द्रीय विभागका सचिव विशाल अधिकारीले विगत १० वर्षमा २५ करोड बढी ठारी भएको तथाकै देखियो', उनले भने 'दुई महिना सम्म पानि एक्सन लिन नसक्ने मन्त्रालयको काम छैन, श्रमिकको पक्षमा प्राप्त भएको भन्नै श्रम मन्त्रालयले र

विभागले टुलुलुङ्ग हेरेर बस्त नमिले भन्नै सरकारको द्यानार्कर्ण गराए। 'श्रमिकको परिसनामा १० वर्षमा २५ करोड बढी ठारी भएको तथाकै देखियो', उनले भने 'दुई महिना सम्म पानि एक्सन लिन नसक्ने मन्त्रालयको काम छैन, श्रमिकको पक्षमा उच्च जोखिम पूऱ्याएकोमा समेत चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

औचित्य पनि हुँदैन, मन्त्रीले राजीनामा दिवा हुँच्छ।

घोराही सिमेन्ट उद्योग पीडित संघर्ष समितिले आयोजना गरेको कार्यक्रममा बोल्चै घोराही उपमहानगरपालिका बडा नं ४ का बडा अध्यक्ष मध्यसुदूर घिमिरेले बडा कार्यालयमा बोलाएर छलफल गराउँदा समेत श्रमिक सप्लायर्स कम्पनीले न्यूनतम पारिश्रमिक दिन त्यार नभएको जानकारी दिए। बडा अध्यक्ष घिमिरेले यसै रवेया रहे उच्चाग सरेको लागि बन्द गराउने चेतावनी पनि दिएका छन्।

उच्चागभित्र ज्यान जोखिमका राखेर सेप्टेम्बर इकूल्योने विनै कम गादा समेत श्रम ऐनले सुनिश्चित गरेको स्वास्थ्य विमा, सामाजिक सुरक्षा कोष, चाडपर्व भत्ता कैन पनि नपाएको आन्दोलनरत श्रमिकहरुको भनाइ रहेको छ। कार्यक्रममा सहभागी स्थानीयले उच्चागले वातावरण प्रदृशणका मापदण्ड पूऱ्या नगरेकाले वायाउद्युषणले स्थानीयवासीको स्वास्थ्यमा उच्च जोखिम पूऱ्याएकोमा समेत चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

कुखुरा व्यवसायीका समस्या समाधान गर्ने अध्यक्ष सिंहको प्रतिबद्धता

सञ्चयन प्रताप सिंह/मध्यान्ह
रोहठाट, १५ असार

रोहठाट दुर्गा भगवती गाउँपालिकाका अध्यक्ष शम्भु कुमार सिंहले कुखुरा व्यवसायीको समस्या समाधान गर्न तथा बजार व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरेर अधिक बढाने प्रतिबद्धता जनाएका छन्।

गाउँपालिकाका भवनको सभाहालमा शनिवार खुखुरा व्यवसायीको समस्या समाधान गर्न तथा बजार व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरेर अधिक बढाने प्रतिबद्धता जनाएका छन्।

गाउँपालिकाका भवनको सभाहालमा शनिवार खुखुरा व्यवसायीको समस्या समाधान गर्न तथा बजार व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरेर अधिक बढाने प्रतिबद्धता जनाएका छन्।

प्रहरीलाई जानकारी गराउन संघलाई ध्यानार्कर्ण समेत गराए।

सामूहिक रूपमा माछा व्यवसायी, खुखुरा व्यवसायीले काम गरे व्यवसाय राम्रो हुने बताए। भारतीय खुखुरा सस्तो तथा नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

तरफ ध्यान दिनुपर्ने बताए।

भेटेनीरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र रोहठाटका मदन यादवसे खुखुरा व्यवसायीलाई जैविक सुरक्षाले जिल्ला कुखुरा व्यवसायीले काम गरे व्यवसाय राम्रो हुने बताए। भारतीय खुखुरा सस्तो तथा नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

सरकारले भारतीय खुखुराको चल्ता, खुखुरा तथा कुखुराजन्य बस्तु अयत्तमा प्रतिवर्वन्ध कराउन गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुराको विलक्षण आधारमा छौङ्गने गरेको बताए।

भारतीय खुखुरा त्याएर नेपाली विल

क्काराएर नेपालमा त्याउने गरेकोले नियन्त्रण गर्नमा समस्या भझिरेकोले नेपाली खुखुरा र भारतीय खुखुरा वीचको पहिचानबाटे

प्रहरीलाई जानकारी गराउन संघलाई ध्यानार्कर्ण समेत गराए।

सामूहिक रूपमा माछा व्यवसायी, खुखुरा व्यवसायीले काम गरे व्यवसाय राम्रो हुने बताए। भारतीय खुखुरा सस्तो तथा नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्डा महिंगो भएकोले सर्वसाधारण उपभोक्ताले भारतीय खुखुरा खरिद गर्ने गरेकोले मूल्या एकरूपता लाउने

उच्चागले ध्यान गर्ने गरेको तरिकाले उच्चागले नेपाली कुखुरा अण्ड

संपादकीय

स्वागतयोग्य निर्णय

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री सुमना श्रेष्ठले प्रशंसनीय पहलकदमी लिए शुक्रबार एउटा निर्णय गरिन् । उनले लिएको मन्त्री स्तरीय निर्णय अनुसार अब माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसईई) मा नन ग्रेडिङ भएका सबै परीक्षार्थीले मौका परीक्षाको अवसर पाउनेछन् । उनीहरूले आगामी साउन १८ र १९ गते मौका परीक्षा दिनुपर्नेछ । मन्त्री श्रेष्ठले लिएको यो निर्णयलाई प्रशंसनीय भनिनुमा मौका परीक्षा दिन पाउने विद्यार्थीको संख्या मुल कारण हो । यदि मन्त्री श्रेष्ठले तत्काल बैठक राखेर सबै परीक्षार्थीलाई मौका परीक्षाको अवसर दिने निर्णय नगरेको थिएन् भने एक लाख २६ हजार २७९ जना किशोरकिशारीले अर्को वर्ष कुर्नुपर्ने थियो । किनकि दुई विषय भन्दा बढीमा नन ग्रेडिङ भएका विद्यार्थीले मौका परीक्षा दिन नपाउने व्यवस्था थियो । अर्थात् दुई विषयमा मात्रै नन ग्रेडिङ भएका परीक्षार्थी संख्या एक लाख ५५ हजार ४३४ जना थियो ।

जबकी बहिर्भाव सार्वजनिक भएको नितिजा अनुसार ५२ प्रतिशत परीक्षार्थी (२ लाख ४२ हजार २१३ जना) नन ग्रेडिङमा परेका थिए । अर्थात् उनीहरू फेल भएका थिए । फेल भएकार्ले कक्षा-११ पढन नपाउने व्यवस्था दश वर्षपछि फेल ब्यूताइएको थियो । २०७९ साल भन्दा अगाडि दुई विषयसम्म फेल भएकालाई मौका दिव्यन्ध्यो भने सबै विषय उत्तीर्ण नभएसम्म कक्षा-११ पढन नपाउने व्यवस्था थियो । १९९० सालदेखि चिल्डे आएको एसएलसीमा यो परम्परागत प्रचलन थियो । तर २०७२ सालपछि लेटर ग्रेडिङ प्रणाली अन्यासमा आयो । यो प्रणालीले सबै परीक्षार्थीले ल्याएको अंक ग्रेडिङ दुन्ध्यो । तर यस्तो प्रणालीले पठन संस्कृति कमजोर भएको भन्दै २०७८ मा निर्देशिका तयार पारेर सैद्धान्तिकतर्फ (लिखितमा) ३५ प्रतिशत नल्याए नन ग्रेडिङ हने व्यवस्था गरियो ।

त्यही निर्देशिका बमोजिम २०८० सालको एसईईमा ४८ प्रतिशत अर्थात् २ लाख २२ हजार ४७२ परीक्षार्थी मात्र उत्तीर्ण गराइएको थियो । यो नितिजा चर्को आलोचनामा पयो । कतिपयले परीक्षार्थी नभएर राज्य फेल भएको टिप्पी गरे । परीक्षा दिएका मध्ये आधा भन्दा बडीलाई फेल गराएर राज्यले आफैलाई असफल घोषणा गरेको पनि विश्लेषण भयो । कतिपयले शैक्षिक गुणस्तरबाट चिन्ता गरे । किनकि परीक्षार्थीहरू फेरि पनि गणित, विज्ञान र अंग्रेजीमा फेल भएका थिए । गणितमा एक लाख ७७ हजार, विज्ञानमा एक लाख २६ हजार र अंग्रेजीमा एक लाख विद्यार्थी नन ग्रेडिङ भएका थिए । त्यसैले शैक्षिक प्रणाली र अवस्थाबाटे समीक्षा गरिनु अत्यावश्यक छ । तर यति तूलो संख्याका किशोरकिशोरीलाई निराशामा धक्कल्नु पनि उचित थिएन । त्यसैले मन्त्री श्रेष्ठको पहलकदमी र निर्णय खालीयो हो । अब शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा ध्यान जान जरूरी छ । अयोग्य र असफल जनसंख्या तयार पारेर मुलुक अगाडि बढ्न सक्दैन ।

वी

बहादुर शाह नेपालको इतिहासका यस्ता नाम हुन, जसको वीरतालाई हामी नकार्न सक्दैन । ४० वर्षकै उमेरमा मृत्युवरण गरेका शाहले देशको नमस्कर तेव्रर बनाएका थिए । उनलाई राजाहरूको सूचीमा मात्रै राखिनु अन्यायपूर्ण हुन्दै । यस लेखमा हामी इतिहासको त्यो पाटोलाई केलाउन छौं, जसको सही मूल्याङ्कन हुन सकेको छैन । जसरी वीर बहादुर शाहको सम्मान हुन सकेन ।

‘ने’ नामक तपसी मुनिले वस्ती बसालेकोले देशलाई नेपाल भनिएको हो । युगोदैर्खी यसको छुट्टे अस्तित्व रहेको थियो । संस्कृत भाषामा नयेन पात्यते इति नयपात्रः भनिन्दृ । व्याघ्रद्वारा धम्को समेत रक्त गरी जहाँ राज्य सञ्चालन हुन्छ, त्यो राज्यलाई नेपाल भनिएको हो । संस्कृत भाषा नयपात्र अप्यन्त्र हुन्दै नेपाल भएको हो ।

यो हिमालयको काखमा रहेको छ । यो शिव र शक्ति अर्थात् महादेव र पार्वतीको बासस्थल हो । सतीदेवीले आफो प्राण त्याग गरेपछि शिवको इच्छाअनुसार हिमालय पर्वत राज पुत्री भएर यसै हिमालय क्षेत्रमा श्री शिवलाई पुनः प्राप्त गरेकी हुन । सतीदेवीको पछिल्लो रूप हिमालय पर्वतराज महारानी मेनकाको गर्भाचाट पार्वतीको रूपमा जन्म भएको हो । हिमालयको शिखर सगरमाथाको प्राचीन नाम व्योमकृत हो, जुन विश्वमै सर्वोच्च छ । सगरमाथा नामकरण घेरे पछि त्रिवृत राज आएर मात्र भएको हो । पर्वत पुत्री भएकीले देवीको नाम पार्वती भएको हो । उनलाई शिवा, भद्रा, सूर्या नामले पुकारिन्दृ ।

श्रीमद्भागवत् र देवी भागवत् पुराणहरूमा कलीयुगीन राजा महाराजाहरूको चर्चा भएको छ । राजेनीवरकृपमा दृष्टिगत गर्दा नेपालमा पहिले गोपालवंशीहरूले राज्य गरेको थिए । भूकू मान, जय गुप्त, परमगुप्त, वज्र गुप्त आदि राजाहरूले ५०० वर्षसम्म राज्य गरे । त्यसपछि महिपाल (जसलाई अहिर भनिन्दृ) हस्ते शासन गरे ।

सुरुमा नेपाल भनाले काठमाडौं उपत्यका मात्रलाई जनाउँयो । मूल सिंह, जय सिंह, भुवन सिंह राजाहरूले फेर्दै १०० वर्ष राज्य गरेपछि उपत्यकाको राज्य सञ्चालनको जिम्मा किरातहरूले लिए । प्राचीन शासकहरू भैंसीरीतामा वासस्थल हो । यो शिव भक्त नै शिव भक्त नै थिए । एक राज वर्षसम्म मानिएको कुरा इतिहासावदहरू बताउँदैन । बौद्ध धम्को पैन बालुल्यता भएको कुरा विदेशी लेखक राइटले बताएका छन् । काठमाडौंमा स्थायमूल चैत्र र बौद्ध स्तूपहरू भव्यरूपमा निर्माण हुन्दै यो कृग्रामो थप पाटि हुन्छ । नेपालको इतिहास स्थापना गर्ने कार्यमा महा मुनि मञ्जुश्रीको नाम अग्रस्थानमा रहेको पाइन्दृ । पशुपति मन्दिर परिसरमा स्थापित थिए । स. ७० को अभिलेखमा लिच्छवी लेखक प्रथम राजा जयदेव प्रथम भनिएको छ । प्रसिद्ध कैलाशकु भवन, चाँगुनारायणको मानिर, बुढानीलकण्ठस्थान आदिका राज्यालयमा मानदेवको नाम अग्रयोरुपमा आउँदै । इतिहासले राजा मानदेवलाई लिच्छवी राजा मानेको छ । राजा मानदेव आफू शैव थिए र उनले शिव मन्दिरहरू घेरे निर्माण गर्न लगाएका थिए भनिन्दृ । उनको पालामा धेरै बौद्ध स्तूपहरूको पैन निर्माण भएको थियो । जे होस मानदेव, अंशवर्मा एवम नरेन्द्रदेवका पालामा हिन्दु र बौद्ध धर्मको प्रचार प्रसार व्यापकरूपमा भएको थियो ।

वि.स. १३७ संगरामी नेपाल मल्लकालीन समयमा अवतरण हुन्छ । मल्ल शासनकालको प्रथम राजा अरिमल्ल उनका छोरा अभय मल्ल र व्यसपछि क्रममः जयार्थीत मल्लको अश्युदय भएको पाइन्दृ । यक्ष मल्लको समयमा आइपुरादा नेपालको सीमाकान्त विस्तृत भएको र छोराहरूलाई राज्य सुप्तदा एवम काठमाडौं भक्तपुर र पाटन छुट्टिको देखिन्दृ । भक्तपुरम भूपतीन्दृ मल्लद्वारा बनाउन लगाएका कला कौशलले पूर्ण प्रसिद्ध हरू घेरे छन् । पाटनमा सिद्धनर्हर भैले सम्भव बनाउन लगाएका कलाकारिताले पूर्ण भएका मन्दिरहरू घेरे छन् । काठमाडौंमा प्रताप प्रसिद्ध कलाकार पालामा बनेको सायं मन्दिरहरू छन् भने रानी पोखरी पैन उनकै पालामा बनेको

नविसौं वीरताको इतिहास

हाम्रो इतिहास गौरव गर्न लायक छ । गौरव गर्न लायक इतिहास बनाउने पात्रहरूको उचित सम्मान हुन वर्तमानको पनि सम्मान हो । यद्यपि, ती महान् सपुत्रहरूलाई सम्मान दिने काम राज्यबाट भझरहेको छैन ।

अग्रलेस

● अच्युतप्रसाद पौडेल 'चिन्तन'

प्राकृतिक, सांस्कृतिक, सामाजिक परिवेश भएकाले यो मुलुकप्रति सबैको चाहो बढ्नु स्वामीकिंवद हो । यसको कूल भू-भागको भन्दै ७३ प्रतिशत उच्च हिमाली क्षेत्र र पहाडी क्षेत्र तथा भान्डे २३ प्रतिशत क्षेत्र तराई भाग (सम्यर्थ)मा पर्दै । धरातलीय आधारमा यसलाई हिमाली, पहाडी र तराई नयपात्रहरूको आकरणको केन्द्र विन्दु बनेको छ । उत्तर तिब्बतपार्फ सिमाना २५ कि.मि. देखि ५० कि.मि. सम्मको चौडाइमा रहेको यसको क्षेत्रले ब्रह्मवलम्बीहरूको अधिक बहुत्याकाले यो हिमाली क्षेत्रमा सञ्चार, यातायाः, शिक्षा, विद्युत् जस्ता विकासका पूर्वाधार त्यार गर्न ढिला भैसेको छ । ७३ जिल्लामध्ये १६ वटा जिल्लाको हिमाली क्षेत्रको संस्कृति छुट्टे किसिमको शैलीसमतेले नेपालको पाहाडी क्षेत्र आप्नै नहैन बहारी लाई छ ।

सुम्द्रबाट टाढा रहेका कारण तेसो मुलुकसंग सम्पर्क गर्न कठिनाई भएको यो क्षेत्र सम्युद्ध सततदेखि ६०० देखि ३००० मिटरसम्मको उचाइमा रहेको छ । पूर्व-पश्चिम काढ चाडाई भाग रहेको यो क्षेत्र ७५ कि.मि. देखि १५५ कि.मि. चौडाइ पूर्व-पश्चिम धरेको यो हिमाली क्षेत्रले कैलाले लेक, राग, ताल, फेवा ताल, शिवालिक पहाड जस्ता ऐतिहासिक धरेहरू बोकाले देखिएको छ । महाभारतको लेक, राग, ताल, फेवा ताल, शिवालिक पहाड जस्ता ऐतिहासिक धरेहरू बोकाले देखिएको छ । महाभारतको लेक, राग, ताल, फेवा ताल, शिवालिक पहाड जस्ता ऐतिहासिक धरेहरू बोकाले देखिएको छ ।

सम्बन्धित तरिकाले यो हिमालयको विश्वासी र भौमिकामा आजमारी आज भौमिक प्रौढित देखिएको उदासम क्षेत्र शिवपुरी स्वयम् शिव जटा नै हो । गढिरो अरुण, पूर्वको कोसी अनि वहु-चरितम् भौमिकामा अहिलेको छ । नेपालको इतिहास खोजा, यसको अस्तित्व अनन्तकालसम्म जोडिएको भेटिच्छ । सत्ययुगमा यसको नाम सर्वत्वी थियो । राम राज्यका समय त्रैतामा यसको नाम तोपेव

मेरो भागमा कति आउँछ भन्ने प्रवृत्ति नरोकिएसम्म

भ्रष्टाचार हट्दैन

पालको अर्थतन्त्रको लागि भ्रष्टाचार प्रयुक्त समस्याको रूपमा देखिएको छ। विकास बजेटदेखि नीतिगत भ्रष्टाचारले देशको

अर्थतन्त्रमा नै नकारात्मक प्रभाव पारेको छ। १ सय ८० देशहरुमध्ये नेपाल १ सय ८५० स्थानमा भ्रष्टाचार हुने मुलकमा पर्छ। जात आइतबार अन्तःशुल्क स्टिकर खरिद प्रकरणमा मुख्यसचिव डा. वैकुण्ठ अर्थात सहित २२ जनालाई भ्रष्टाचार अभियोग लाउदै आएको छ। तर, इतिहासमै मुख्यसचिव नै भ्रष्टाचारमा गुणिएको पहिलो पठक हो। यसले के संकेत गर्छ भने नेपालमा भ्रष्टाचारको जालो तल्लो तहदेखि उच्च तहसरम फैलिएको छ। प्रस्तुत छ, सुशासनको सन्दर्भमा नेपालको भ्रष्टाचारको बारेमा अद्यतन, अनुसन्धान र आवाज उठाउने संस्था ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनल नेपालका महासचिव **मदनकृष्ण शर्मार्सिंह** मध्यान्हका छबि सापकोटाले गरेको कुराकानी।

मदनकृष्ण शर्मा, महासचिव, ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनल नेपाल

नेपालमा भ्रष्टाचारका ढुला काण्डहरु बाहिर आइरहेका छन् मुख्यसचिवलाई सहेत भ्रष्टाचारको आरोप लाग्नुलाई के संकेत गर्छ?

पछिलो मुद्दालाई हेर्ने हो भने केही हदसम्म भ्रष्टाचारको काण्डहरु, पुराना फाइलहरु अखित्यारले हेर्न थालेको जस्तो देखिन्छ। भ्रष्टाचारको जालो मुख्यसचिवसम्म पुरेको छ। भ्रष्टाचारको आरोप जसरी मुख्य सचिवको छ। भ्रष्टाचारको आरोप जसरी विभिन्न प्रकारको छ। उनको देवार्पाणि भृण्णुको छ। आफू रिटायर्ड हुन् २ दिन बाँकी हुदा बहालबाटा मुख्यसचिवलाई राजीनामा गराएर मुख्यसचिव भएको थिए। के उनी आफूनो क्षमता, प्रतिष्ठा भएको कारण मुख्यसचिव भए वा अन्य कारणले भने प्रश्न उठन सक्छ। नियुक्ति हुदा देखि नै अचम्म मानिएको घटना यथो त्यो। यसरी नै हो कम्चारी संस्कृत चल्ने हो भने हुने यस्तै हो। मुख्यसचिवको क्षमता कति चाहिन्छ भनेर करै चाही नै भन्ने त्यात्मेत। तर, जसरी भ्रष्टाचारको फाइलहरु खोले काम भएको छ यसले भ्रष्टाचार गर्ने कामलाई जारी राखेको छ।

अब अस्थिराको नजर ढुला गाउँतर गएको हो ?

सरकारको तर्फबाट नै भ्रष्टाचार कम गर्ने भन्ने

र गर्नेमा फरक देखिएको छ। शक्तिशाली पार्टी र व्यक्तिको संलग्नतामा भएको भ्रष्टाचार अझैपनि खुल सकेको छैन। नेपालमा भ्रष्टाचारको काण्ड कम्चारीतन्त्रसम्म मात्र ज्ञानविन भइहेको छ। जब राजनीतिको कुरा आउँछ, ढुला दलका उच्चतहका नेतृत्व मुडिन्छन अनि मुद्दा बन्द हुँदै। राजनीतिक व्यक्तिको संलग्नता मात्र ढुला-ढुला भ्रष्टाचारमा ज्ञानविन भन्ने चाही विभास सर्व सम्बन्ध अवस्था छैन।

भ्रष्टाचारमा लिप्त भएको बढुवा समेत छिटो भएर मार्यादा पुन्ने, धेरै लाभ हुने मन्त्रालयमा पुग्ने। उनीहरुको राजनीतिक कनेक्शन नम्भइकन भ्रष्टाचार भएको भनेर अहिलेको परिस्थितिमा भन्न सकिदैन। किनभने हाम्रोमा क्षमताको आधारमा भन्दापनि उसले आफूलाई कृति फाइदा दिन सक्छ भनेर भेरेन निजिक ल्याउने गरिन्छ। पहिले भ्रष्टाचार गर्नेलाई राजनीतिको छन् नै ज्ञानविनको दायरामा ल्याइनैन तब कुनै फाइल र व्यक्तिलाई मुद्दा लगाएर भ्रष्टाचारमा कमी आउदैन। नीतिगत व्यवस्था बनाएर काम गर्ने अवस्था आएसम्म कहिले भ्रष्टाचार अन्य हुँदैन। तर, अहिले जसरी कम्चारीहरु समाप्तिएको छन् यसले के सिन्मा आवश्यक छ भने कम्चारीले बरु मलाउ पद चाहिनैन, म यस्तो काम गर्न सकिदैन भन्न सक्नुपर्छ।

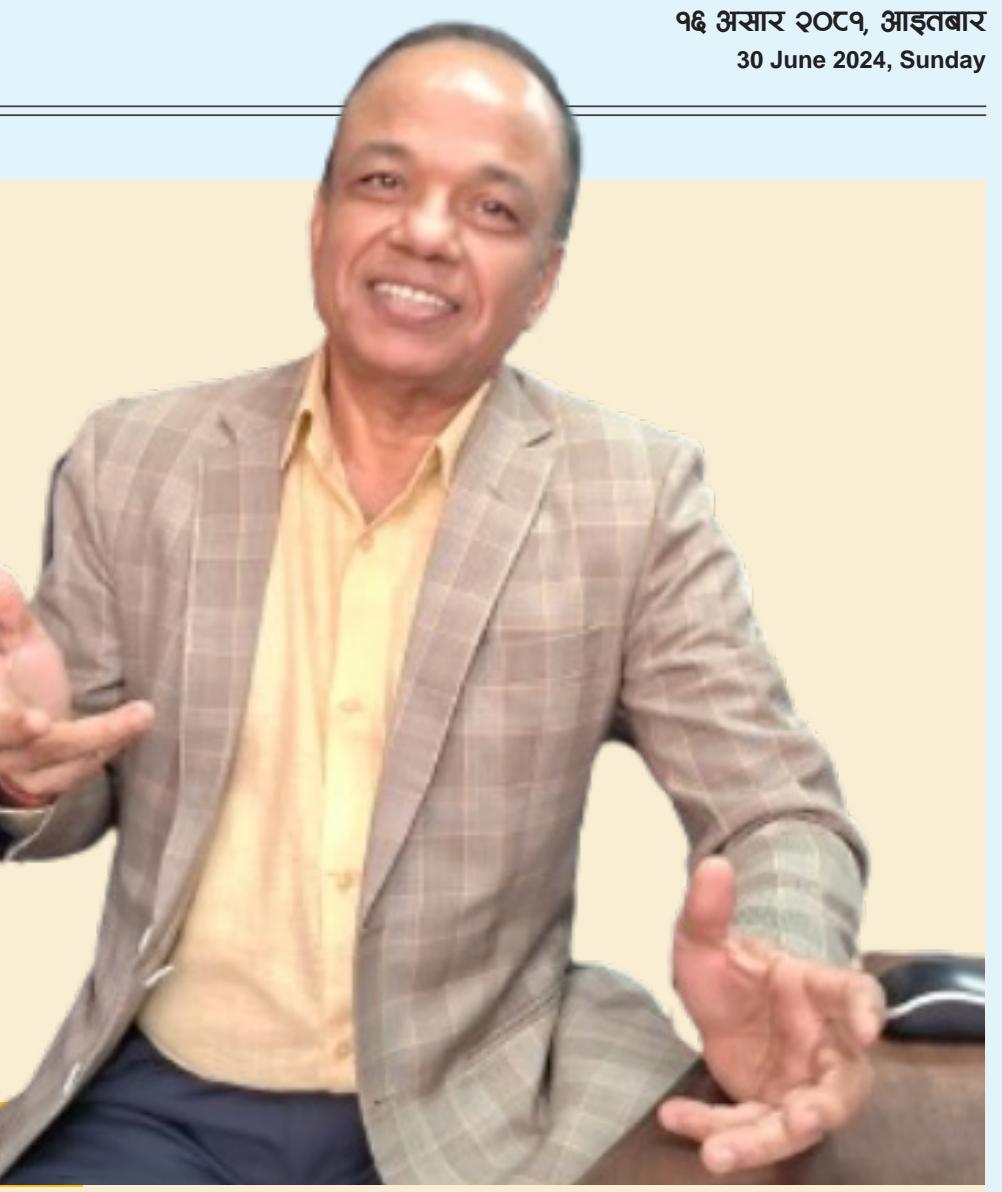
सरकारले अझै भ्रष्टाचारको फाइल खोलिन्छ भन्ने गरेको छ। यसलाई कसरी हेर्न सकिन्छ ?

फाइल खोलिन्छ भन्ने बोलु राम्रो कुरो होला। संसदमा फाइलकै नाम दिएर भ्रष्टाचारको काण्डहुन

वाहार ल्याउन थालिएको छ। तर यहाँ अर्को डर छ। फाइल खोलेजस्तो गर्ने र केही रहेन्छ भनेन सफाइ दिने नहोस। कानुनी रूपमा खोलेरे साँच्चैकै जसले बदमासी गरेका छन् राष्ट्रको सम्पत्ति हिनामिना गरेका छन्। आफारो परीय दायित्वलाई व्यक्तिगत लाभको लागि प्रयोग गर्नेलाई कारबाही गर्नेपर्छ। हाम्रा ऐन नियमहरूमा जसरी सोशलनहरु आइराखेका छन्। तो सोशोधनहरूमा गर्ने पद अवस्था छ। पुराना भएको कामलाई कारबाही गरेजस्तो पनि गर्ने, तर नीतिगत भ्रष्टाचार गर्नेलाई र अझै राजनीतिक जोगाउने ऐनहरु बनिरहेका छन्। जबसम्म निर्णय गर्नेलाई नै ज्ञानविनको दायरामा ल्याइनैन तब कुनै फाइल र व्यक्तिलाई मुद्दा लगाएर भ्रष्टाचारमा कमी आउदैन। नीतिगत व्यवस्था बनाएर काम गर्ने अवस्था आएसम्म कहिले भ्रष्टाचार अन्य हुँदैन। तर, अहिले जसरी कम्चारीहरु समाप्तिएको छन् यसले के सिन्मा आवश्यक छ भने कम्चारीले बरु मलाउ पद चाहिनैन, म यस्तो काम गर्न सकिदैन भन्न सक्नुपर्छ।

अहिलेका कागूले भ्रष्टाचार अन्य गर्नसक्ने अवस्था छैन ?

यो पक्कै छैन। हाम्रो ऐन कानुन स्पष्ट छैनन्। हाम्रोमा भ्रष्टाचार न्यूनिकरणको लागि अखित्यार

मुख्य हो। अखित्यारमा समेत निर्णय हुनुपर्दैछ। जब अखित्यारमा राजनीतिक व्यक्तिको सिधै संलग्नता देखिन्छ। हल्ला हुँदै, कारबाही हुँदैन। मुद्दा दर्ता हुँदा कम्चारीमै सिमित हुँदै। राजनीतिक व्यक्ति देखिने स्थितिमा फाइल तामेलीमा राख्ने गरिन्छ। सकेसम्म कुनै कम्चारीलाई जोडेर फाइल बन्द हुँदै। कम्चारीलाई मुद्दा हालियो राजनीतिज्ञलाई छोडिदियो। यो अवस्था हाम्रो व्यवहारमा छ। त्यसैले कानुन समेत भ्रष्टाचार विरोधी बन्न सकेका छैनन्।

भ्रष्टाचारको जालो केन्द्रदेखि स्थानीयतहसम्म पुगेको देखिन्छ। यसलाई कसरी विलेषण गर्न सकिन्छ ?

केन्द्र, प्रदेश, स्थानीय तह भनेपनि समाज त नेपाली नै हो। घर त उहाँ हो। एउटै घर परिवारको कोही स्थानीयमा, कोही प्रदेशमा र कोही सधमा छन्। अर्को पार्टी समेत एउटै छ। पार्टीको तल्लो तहबीच मध्यस्थानको प्रशिक्षण पाइरहेको अवस्थामा सबै एउटै हो नै यस्तो। त्यसैले भ्रष्टाचार अन्य गर्न हो भने व्यक्तिवाटै शुरु हुनुपर्छ। भ्रष्टाचार कैनै एन कानुन, प्रणाली भन्दापनि व्यक्तिमा केन्द्रित हुनुपर्छ। यहाँ त मेरा भागमा किंतु आउँछ भन्ने छ। जबसम्म यो नियत हट्दैन तबसम्म यस्तै हो। यो अहिले दुख के छ भने अहिले युवा पुस्ताले देश छोडिरहेका छन्। पढे लेखेका समेत जाईरको लागि विदेश गइरहेका छन्। न पढेकाहरू समेत श्रम मध्यस्थानको प्रशिक्षण पाइरहेको अवस्थामा सबै एउटै हो नै यस्तो। त्यसैले चुनाव समेत तिनै व्यक्तिले जितिरहेका छन्। विरोधी नै छैन। स्पेसिफिकेसन बनाउदारेका टेन्डर डमालुएसन, क्राइट एरिया बनाउदारेका नै मिलेमतो हुँदै, अनि कसरी हुँदै भ्रष्टाचारको अन्य ?

लालीगुराँस सहकारीका सीईओ भण्डारी पत्राउ

काठमाडौं / मस- लालीगुराँस सहकारी सीईओ सुरेन्द्र भण्डारी परेका छन्। उनलाई शुक्रबार राति उपत्यका अप्राप्य अनुसन्धान कार्यालयको टोलीले काठमाडौंको विश्वालनगरबाट पत्राउ गरेको हो।

सो सहकारीले बचतकर्ताको १० अर्ब बढी अपचलन गरेको आरोप लागेको छ। भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिमी निवारण मन्त्रालयले २९ कागुन २०८० मा सो सहकारीलाई समस्याग्रस्त सहकारी घोषणा गरिरहेको छ। भण्डारी विभिन्न कार्यालयको फिर्ता र रकम अपचलन

सहितको विभिन्न लिएर चार व्यापारी संस्था लिमिटेडको सीईओ सुरेन्द्र भण्डारी परेका छन्। उनलाई शुक्रबार राति उपत्यका अनुसन्धान कार्यालयको टोलीले काठमाडौंको विश्वालनगरबाट पत्राउ गरेको हो।

भण्डारी सो सहकारीको संस्थापक अध्यक्ष रहेको र हाल अन्य व्यक्ति अध्यक्ष भएपनि उनले नै व्यवस्थापकीय नेतृत्व गर्दै आएको बताइएको छ। यसअधी नै बचतकर्ताहरू सहकारीले बचत फिर्ता नगरेको भन्नै अदालत गाएका थिए र अदालतमयै बचत फिर्ता गर्न सो सहकारीलाई आदेश दिएको थिए। तर तराई सहकारीले हालसम्म बचतकर्ताको बचत फिर्ता गर्न सकेको छैन।

भण्डारी विभिन्न कार्यालयको फिर्ता र रकम अपचलन

विज्ञापन रकम भुक्तानीबाटे अत्यन्त जरूरी सूचना

यस **मध्यान्ह मिडिया प्रा. लि.** मार्फत विभिन्न पत्रपत्रिकामा विज्ञापन प्रकाशित गरी कारोबार गर्दै आउनुभएका केही विज्ञापनदाताहरूले विज्ञापन प्रकाशित गरे वापत हालसम्मको बाँकी बक्यौता रकम अझै नवुभाउनु भएकोले यही मिति २०८१ असार २५ गतेभित्र भुक्तानी गर्नुहुन सूचित गरिन्छ।

अन्यथा यस अवधिभित्र पनि हिसाब फछ्योट तथा मिलान नगरिएमा यस प्रा. लि.को रेकर्डमा रहिआएको हिसाब नै अन्तिम मानिने र हाल उपलब्ध गराइएको छुट सुविधासमेत उपलब्ध नगराइने तथा रकम भुक्तानी नगर्न संस्था/व्यक्तिहरुको नाम सार्वजनिक गरी रकम भुक्तानीका लागि कानूनबमोजिम कारबाही अगाडी बढाइने व्यहोरासमेत यसै सार